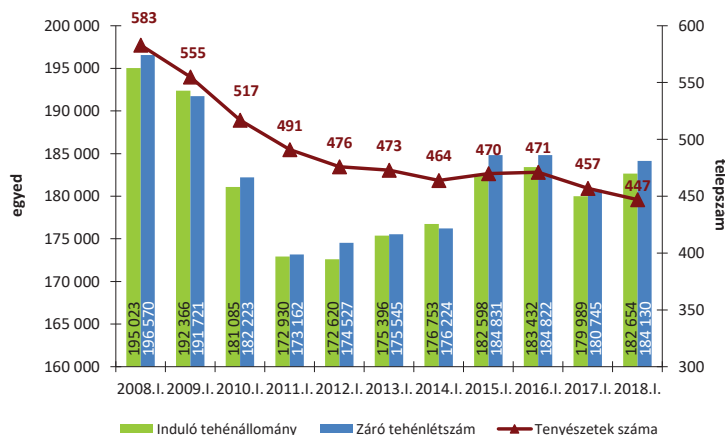
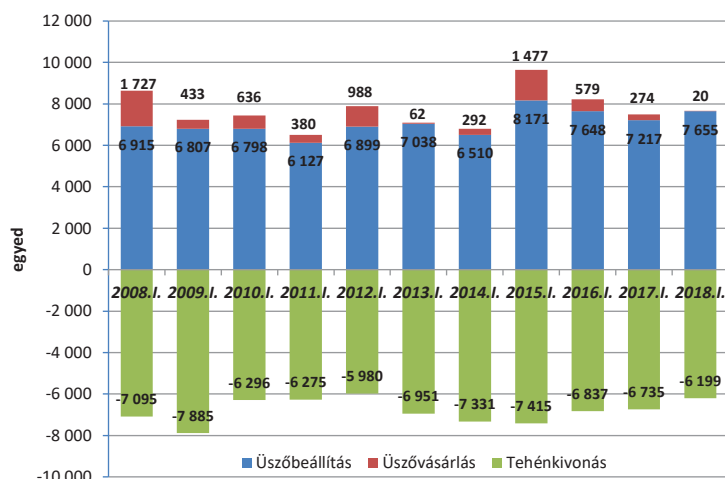

A TEJÁGAZAT ÖKONÓMIÁJA

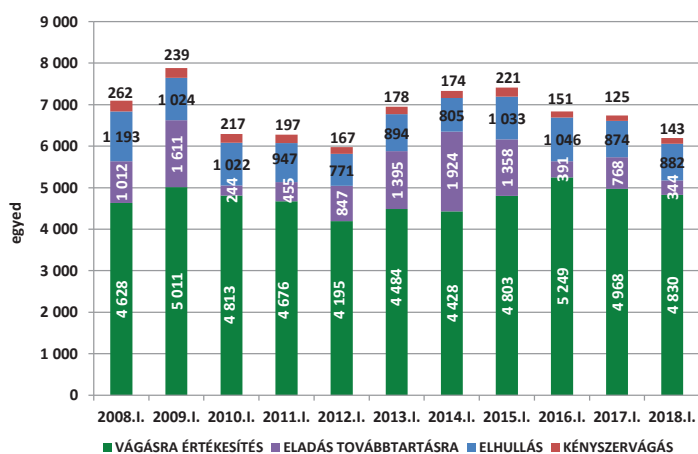
1. ÁBRA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK SZÁMA, INDULÓ ÉS ZÁRÓ TEHÉNLÉTSZÁMA (DB, 2008-2018. I. HÓ)

2. ÁBRA AZ ÜSZÖBEVÉTEL ÉS TEHÉNKIVONÁS ALAKULÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK BEN (DB, 2008-2018., I. HÓ)

3. ÁBRA A TEHÉNKIVONÁS MEGOSZLÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK BEN (DB, 2008-2018., I. HÓ)

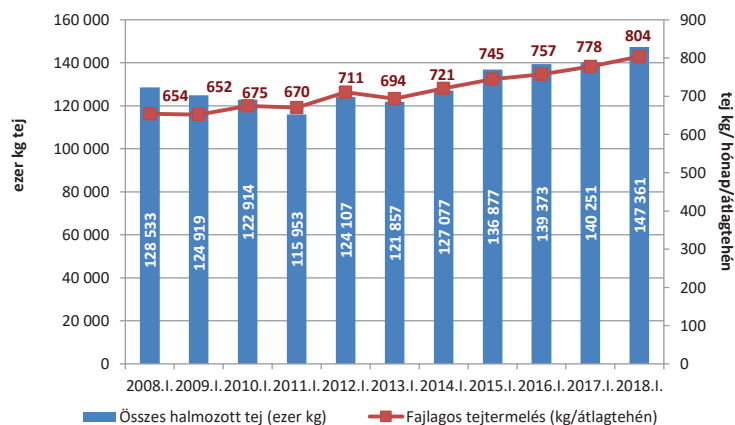

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek száma 447 volt 2018 januárjában, eggyel csökkent az előző hónaphoz képest, ugyanakkor tízzel kevesebb (-2,2%), mint tavaly januárban. 2018. január végén 3.385-tel több (+1,9%) termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban. Az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetek száma az elmúlt 10 év alatt 23,3%-kal (-136) kisebbedett, de 2008 januárja óta a záró tehénlétszám ennél kisebb mértékben, 12,4 ezer eggyel (-6,3%) csökkent, így a telepenkénti átlagos tehénlétszám 337-ről már 412-re nőtt. A termelésellenőrzött tehénállomány koncentrációja az elmúlt 20 évben folyamatos és további folytatódása várható.

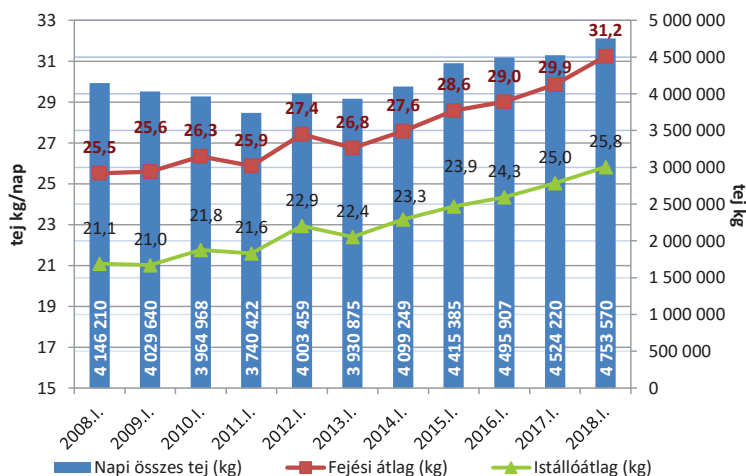
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek januári 1-jei induló tehénlétszáma 2017-ről 2018-ra - egy év alatt - érezhetően nőtt (+2.665 tehen; +1,5%), és az állomány bővülése 2018 januárjában tovább folytatódott (+1.476 egyed; +0,8%). Ennek oka, hogy bár 2018 első havában az üszővásárlások száma jelentősen csökkent (-254 egyed; -92,7%), de az állománypótlás szempontjából meghatározó üszőbeállítások száma érezhetően nőtt (+438 egyed; +6,1%), és a tehénkivonások száma is számottevően csökkent (-536 egyed; -8,0%) a tavalyi év hasonló időszakához képest. Mindezen tényezők eredményezték a havi szinten jelentős, közel másfél ezres állománybővülést.

2018 januárjában az állományból kivont tehenek 77,9%-át vágásra értékesítették (a selejtezett tehenek száma 4.830 volt), ami kiugróan magas aránynak számít. A tehénkivonások 2,3%-áért (143 egyed) a kényszervágás volt felelős, ami alacsony arány a vizsgált időszakban. A kivont tehenek 14,2%-a (882 egyed) elhullott, ami átlagos értéknek tekinthető, ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya rekord alacsony volt (5,5%, 344 egyed). 2018 első havában az induló tehénállomány 2,6%-át selejtezték, 0,1%-át kényszervágták, 0,5%-a elhullott, 0,2%-át pedig továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 3,4%-át vonták ki a termelésből, ami a korábbi évekhez képest rekord alacsony arány, és a további állománybővülés előjelének tekinthető.

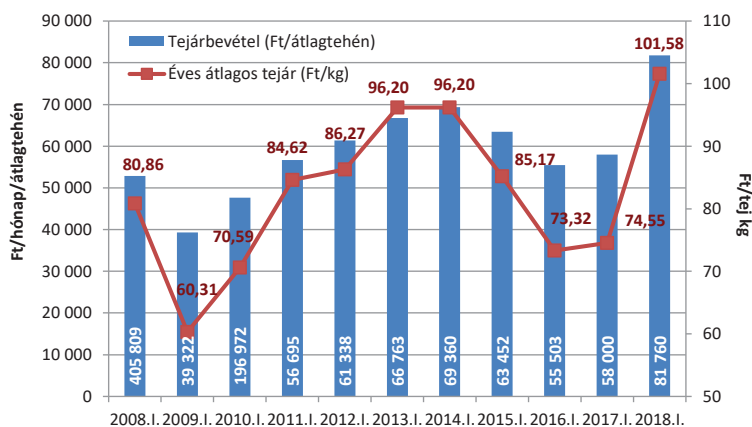
4. ÁBRA ÖSSZES HALMOZOTT ÉS FAJLAGOS TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK BEN (DB, 2008-2018. I. HÓ)

5. ÁBRA FEJÉSI ÉS ISTÁLLÓÁTLAG, VALAMINT A NAPI ÖSSZES TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK BEN (2008-2018. I. HÓ)

6. ÁBRA TEJÁRBEVÉTEL ÉS AZ ÉVES ÁTLAGOS TEJÁR AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK BEN (2008-2018. I. HÓ)

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehének összes halmozott tejtermelése 2018 januárjában az elmúlt 11 év alatt a legnagyobb lett, meghaladta a 147 millió kg-ot, aminek elsődleges oka a fajlagos tejtermelés 800 kg fölé történő emelkedése volt. 2017 első havához képest a fajlagos tejtermelés +26 kg-mal (+3,3%) nőtt, de az összes halmozott tejtermelés ennél nagyobb mértékben emelkedett (+7,1 millió kg, +5,1%) a tejelő állomány bővülése miatt. 2008 és 2018 januárja között a fajlagos tejtermelés növekedése 22,9%-os (!) volt (+150 kg), míg az összes halmozott tejtermelés ennél kisebb mértékben 18,8 millió kg-mal (+14,6%) nőtt a termelésellenőrzött állomány enyhe zsugorodása miatt.

2018 januárjában a napi összes tejtermelés az előző hónaphoz képest - a szezonálisnak megfelelően - több mint 250 ezer kg-mal, de a tavalyi év januárjához képest is jelentős mértékben emelkedett (+230 ezer kg, +5,1%). 2017. január havához képest mind a fejési átlag (+1,38 kg, +4,6%), mind az istállóátlag emelkedett (+0,79 kg, +3,2%) és meghaladta a 31,2, ill. a 25,8 kg-ot. Összességében az elmúlt 10 év alatt a napi összes tejtermelés több mint 600 ezer kg-mal nőtt (+14,6%), a fejési és istállóátlag 5,73, ill. 4,73 kg-mal lett több (+22,5%, ill. +22,4%), ami jelentős emelkedésnek tekinthető és a növekvő trend folytatódására számíthatunk.

A tehenenkénti tejárbevétel 2018 januárjában 81,7 ezer Ft volt átlagosan, 41,0%-kal több mint 2017 első havában és az elmúlt 11 év legnagyobb januári bevételének felel meg. Ennek elsődleges oka a tejár nagyarányú, 36,3%-os éves emelkedése a vizsgált időszakban. 2008 óta a tejárbevétel összesen 54,6%-kal nőtt, aminek oka a fajlagos tejtermelés 22,9%-os és a tej árának 25,6%-os emelkedése 11 év alatt. Magyarországon a nyerstej havi felvásárlási átlagára 2017 februárja óta érezhetően emelkedett és mostanra meghaladta a 100 Ft/kg-ot, de még mindig elmarad a cseh, szlovák és lengyel felvásárlási áraktól. A nyerstej kiviteli ára már hónapok óta csökkenő tendenciát mutat, és 2018-ra 100 Ft/kg alá esett, vagyis a belföldi felvásárlási ár már magasabb. A kiviteli árakban tükröződik, hogy a globális, ezen belül különösen az európai uniós tejtermék-kínálat bővülése várhatóan tovább fog folytatódni 2018-ban is, ami a tejtermékek tőzsdei árának további mérséklődését okozhatja, ha a kereslet - elsősorban a kínai - nem növekszik elég nagy ütemben. A globális tejtermék árak csökkenése idővel begyűrűzhet a nyerstej felvásárlási árába is.

Dr. Ózsvári László

Állatorvostudományi Egyetem
Budapest